

[Duborg.]

til en Mand, som skal have en Gaard paa 50 Tdr. Land, dem er der jo mange af: Du faar Jorden, for Retsstatspartiet har jo lovet dig fri Adgang til Jorden. Hvad nytter det nemlig denne Mand, at han faar Jorden, naar han skal bruge 50 000 Kr. til Bygninger, Besætning og Inventar. Hvor skal denne Mand gaa hen og faa disse 50 000 Kr. andre Steder end hos Staten? Hvis man ikke erkender dette, maa man jo forbeholde Driften af alle Ejendomme, ogsaa de smaa, for de særlig velhavende. Selv til et Husmandsbrug af normal Størrelse, altsaa paa en halv Snes Tønder Land, fordres der jo 12 000—15 000 Kr.s Kapital, for at det kan blive sat i Gang, altsaa til Bygninger, Besætning og Inventar. Hvor mange unge Karle kan selv møde med 12 000—15 000 Kr.? Det kan de ikke! Ingen forstandig Politiker kan gaa med til at kræve, at de skal kunne det. Nej, det er en saa udemokratisk Lovgivning, som tænkes kan, men derfor kommer den jo ikke i Mod-sætning til Socialismen.

Jeg tror, man kan sige, at Retsstatspartiets store Fejltagelse ligger deri, at det tillægger Grundkapitalen en langt større Værdi, end den i Virkeligheden har. Det er netop ikke — saadan som Retsstatspartiet siger — Grundkapitalen, der binder Formuen og derigennem skaber Formuen, det er en fuldkommen urigtig Paastand. Sandheden er, at Grundkapitalen er en aftagende og stærkt aftagende Faktor i de samlede Kapitalværdier. I Nybyggerlande, Australien, Kalifornien, hvor dette Lovforslag i Grunden har sit Udspring, er Grundkapitalen det væsentligste, men i et gammelt, civiliseret Land med moderne Industri og med industrialiseret Landbrug er Grundkapitalen, naturligvis en stærkt aftagende Faktor. For 40—50 Aar siden laa vel nok Grundkapitalen, i hvert Fald for Landbrugets Vedkommende, omkring ved Halvdelen af den samlede Kapital, men nu er den nede paa ca. $\frac{1}{4}$ deraf. En lignende Udvikling er foregaaet i Byerne. Forholdet er her vanskeligt at beregne; men der er foregaaet en lignende Bevægelse dér. Hvis vi tager selv de største, mest kostbare Ejendomme med de mest kostbare Byggegrunde, er Forholdet det, at selv denne kostbare Byggegrund procentvis udgør en mindre Del af den samlede Ejendom end ved mange mindre Ejen-

domme tidligere i Tiden. Udviklingen med moderne stor Bebyggelse arbejder i samme Retning. Jeg kan ogsaa som Eksempel herpaa nævne, at danske Nationaløkonomer vist er ret enige om, at de samlede Kapitalværdier her i Landet er nogle og tyve Milliarder — nogle mener 20, andre mener 25, det kan selvfølgelig heller ikke gøres saadan helt nøjagtigt op, men man mener altsaa, at de produktive Kapitalværdier ligger deromkring. Men Grundværdien, den Grundkapital, der her er Tale om, er 4 800 Millioner, altsaa kun ca. $\frac{1}{5}$ deraf for hele Danmark. Hvis vi, som jeg sagde, gaar 30—40 Aar tilbage, er Forholdet et ganske andet, saa er Grundværdien maaske Halvdelen af det hele. Den moderne Bevægelse gaar netop i modsat Retning af, hvad Retsstatspartiet tror, den formindsker selve Grundkapitalens Betydning for al Virksomhed i Forhold til tidligere.

Nu er ogsaa al Tale om Jordmonopol, som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne ogsaa var inde paa, ikke andet end en politisk Frase, tør jeg nok sige. Et Monopol kan for det første ikke godt opstaa, hvor der er — vi kan jo blive her i Danmark — 300 000—400 000 Grundejere. Hvordan de skal kunne danne Monopol, ligger udenfor fornuftige Menneskers Fatteevne. For det andet er der en anden lige saa vigtig Faktor for Monopoldannelse, og det er denne, at der ventes at blive Mangel paa eller for lidt af den paagældende Vare. Ja, om der en Gang bliver for lidt Jord, ved vi ikke, det ligger ikke indenfor den Tid, vi kan overse; det er hidtil tværtimod gaaet saaledes, at der er blevet rigeligere Jord, skønt Befolkningens mængden er stigende. Ja, der er i og for sig rigeligere Jord nu end den Gang, Malthus fremsatte sine Teorier, fordi Jordens Produktionsevne er steget langt stærkere end Befolkningstilvæksten. Det havde han ikke forudset. Den ærede Ordfører for Retsstatspartiet brugte ogsaa Karl Marx som Profet, men det er jo ikke gaaet ham bedre end Malthus, ogsaa hans Teori har Tiden omstødt, og det er gaaet ganske anderledes, end han havde tænkt sig.

Der kunde i Grunden være Anledning til at komme ind paa Lovforslagets Enkelt-heder, men jeg skal indskrænke mig til kun at omtale en Del af de efter min Mening mere betydelige Enkeltheder. §§ 12—15